

УДК 334.012

Кутідзе Л.С.

канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ІНТЕГРАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ЯК НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Вибір стратегії є визначенням напрямку розвитку організації. Термін стратегія в теорії менеджменту трактується як модель дій, набір правил і прийомів, за допомогою яких досягають довгострокових цілей розвитку організації. Зростаюча конкуренція змушує бізнес шукати шляхи об'єднання потенціалів і співпраці в боротьбі за виживання або ринкове лідерство. На сьогодні, економічною основою становлення підприємницьких структур стають інтеграційні процеси. У змісті самої управлінської діяльності також відбувається перехід від вузької спеціалізації до інтеграції.

Стратегії інтеграційного зростання пов'язані з розширенням фірми шляхом об'єднання бізнес-можливостей ряду сторонніх структур.

Розрізняють такі види стратегій інтегрованого зростання як вертикальна (регресивна, прогресивна) та горизонтальна інтеграція. Вертикальний інтеграційний ріст має на меті посилення конкурентоспроможності фірми шляхом встановлення контролю за стратегічно важливими ланками в ланцюзі виробництва і збуту продукції.

Вертикальна регресивна інтеграція створює для організації можливості посилити контроль над постачальниками. Така інтеграція доцільна тоді, коли постачальники мають значні прибутки, або коли у собівартості кінцевого продукту велику частку займають комплектуючі вироби тощо. Організація може створити дочірні структури, які займатимуться постачанням, чи придбати підприємства-постачальники.

Вертикальна прогресивна інтеграція полягає у встановленні контролю над організаціями системи розподілу і є доцільною, якщо посередницькі послуги істотно зростають, важко знайти посередників.

Горизонтальний інтеграційний ріст має на меті посилення позиції фірми шляхом поглинання або злиття з однопрофільними організаціями, створення стратегічних переваг, які виникають при з'єднанні двох і більше організацій в рамки єдиної структури.

Повна інтеграція є таким способом дії, за якого ринковий механізм повністю замінюється внутрішньогосподарчими операціями, а стадії виробництва і розподілу охоплені однією ієрархічною системою [1].

Організаційним механізмом реалізації інтеграційних стратегій розвитку може виступати як інтерналізація, так і екстерналізація бізнесу.

Різниця між ними полягає у методі забезпечення інтеграції. Інтерналізація – це об'єднання функцій чи основних компетенцій комерційного циклу всередині одного підприємства, а екстерналізація – це об'єднання стержневих компетенцій різних підприємств на основі партнерства [2].

На сьогодні в Україні все більше підприємств орієнтуються на інтерналізацію бізнесу, що дозволяє мінімізувати трансакційні витрати. Як організаційна стратегія вона отримує розвиток у вигляді вертикальної інтеграції підприємств гірничо-металургійного комплексу, де однорідні види бізнесу об'єднуються у технологічний ланцюжок. Активно почали використовувати таку стратегію торгівельні мережі, включаючи у свій бізнес власні виробництва. Раніше розділені функції «виробництво – гуртова торгівля-роздрібна торгівля» об'єднуються у межах діяльності однієї фірми.

Важливою передумовою розвитку вертикальної інтеграції в Україні вважають недосконалість податкового законодавства: об'єднання підприємств в одну компанію дозволяє значно знизити витрати з податку на

додану вартість і оптимізувати розподіл прибутку всередині підприємства. Найважливіший ефект вертикальної інтеграції полягає в створенні більш сприятливих умов для відтворення капіталу порівняно з умовами «вільного» ринку. Тому необхідність у ній виникає в тих випадках, коли в ринковому механізмі виявляються збої, і він не забезпечує належною мірою стабільності та надійності міжгалузевого обміну [1].

Значимість стратегії інтеграції підприємств зумовлена також зростаючою конкуренцією на світових ринках, коли збереження бізнесу можливо за рахунок його укрупнення. Створення складних за організаційною структурою великих підприємств відбувається шляхом об'єднання капіталів.

Таким чином, розробка і реалізація обґрунтованої інтеграційної стратегії є найважливішою умовою організаційно-економічного розвитку бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боярська М.О. Аналіз стратегії розвитку підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. Випуск 5. 2015. С. 306-310.
2. Уильямсон О. И. Вертикальная интеграция производства: соображения по поводу неудач рынка. Вехи экономической мысли. Т. 2. Теория фирмы. Санкт - Петербург: Экономическая школа, 2000. С. 33—53.
3. Ортіна Г.В. Вплив інтеграційних відносин на формування стратегії розвитку реального сектора економіки. Європейський вектор економічного розвитку. № 1 (16). 2014. С.129 -134.